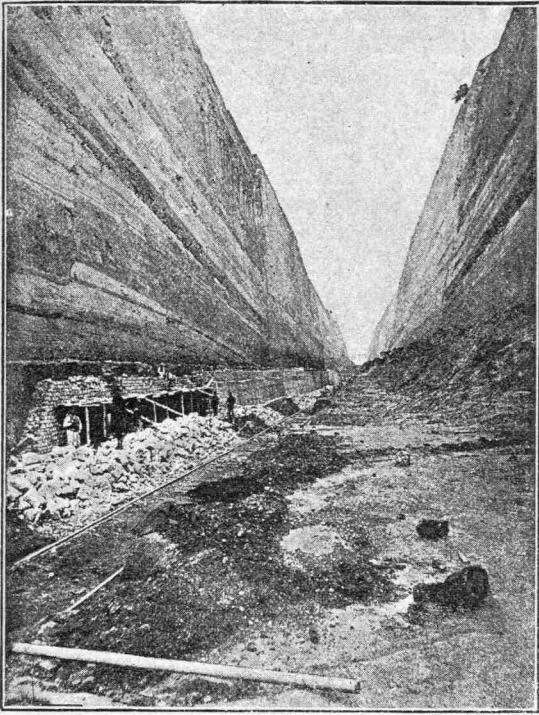

Ἡ ΤΟΜΗ ΤΟΥ ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΟΥ ΙΣΘΜΟΥ

Τὸ κάτωθι ἄρθρον ἐπικαίρως νῦν δημοσιευόμενον ἐπὶ τῇ προ-
σεχῇ τελέσει τῶν ἐγκαίνιων τῆς Κορινθιακῆς Διαλέξεως γενομένης ἐν τῷ
Συλλόγῳ Παρνασσῶ καὶ εὐμενῶς παρεχωρήθη νῦν εἰς τὴν
Ἑστίαν πρὸς δημοσίευσιν ὑπὸ τοῦ συγγραφέως. Ἐχει δὲ τὴν
περισσὴν ἀξίαν ὅτι ἐγράφη ὑπὸ ἐιδικωτάτου ἀνδρός, καθ' ὅσον
ὁ κ. Πρωτοπαπαδάκης εἶνε εἰς ἐκ τῶν ἀνωτέρων ἐποπτῶν μη-
χανικῶν, τῶν ἐργαζομένων εἰς τὴν τομὴν. Αἱ παρατιθέμεναι εἰ-
κόνας ἐλήφθησαν ἐκ φωτογραφιῶν, ἃς ἐφιλοτέγχνησεν αὐτός ὁ
συντάκτης τοῦ ἄρθρου.

Σ. τ. Δ.

Τὴν γενικὴν μορφήν τῆς χώρας τὴν ὁποίαν οἱ
παλαιοὶ ἐκάλεσαν Ἴσθμὸν βλέπετε εἰς τὸν γεωγρα-
φικὸν χάρτην· δύο σειραὶ ὄρεων τὰ Γεράνεια καὶ τὰ
Ὄνεια ἐπεκτείνονται καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς Με-
γαχρίδος καὶ τῆς Κορινθίας ὀρίζουσιν ἐκ δυσμῶν πρὸς
ἀνατολὰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον καὶ τὰ γαληνιαῖα
ὕδατα τοῦ Σαρωνικοῦ. Ἐν τῷ μεταξύ, στενὴ λω-
ρὶς γῆς ἐξ ἑλισσιῶν πλάτους, τῆς ὁποίας τὸ
ὕψος φθάνει μέχρις ἑβδομήκοντα μέτρων ἄνωθεν
τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, ἀποτελεῖ τὸν Κο-
ρινθιακὸν Ἴσθμὸν.

Ἡ γεωλογικὴ τομὴ ἀποδεικνύει ὅτι τὰ τοῦ Ἴσθ-
μοῦ ἐδάφη εἶναι νεώτερα τῶν πετρωμάτων ἐξ ὧν
ἀποτελοῦνται τὰ ἐκατέρωθεν ὄρη, καὶ ὅτι πολὺ
πρὸ τῆς ἐμφανίσεως αὐτοῦ τὰ Γεράνεια καὶ τὰ
Ὄνεια εἶχον ἤδη ὑψώσει τὰς κεφαλὰς τῶν ὑπεράνω
τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, ὁ δὲ μεταξύ τούτων
χῶρος ὁ νῦν κατεχόμενος ὑπὸ τοῦ Ἴσθμοῦ, ὡς καὶ
ἅπαντα ἡ Κορινθιακὴ πεδιάς, ἐκαλύπτοντο τότε
ὑπὸ θαλασσίων ὑδάτων, ὑπεράνω τῶν ὁποίων ἀνυ-
ψοῦτο νῆσος μικρά, ὁ νῦν ὑπερήφανος βράχος τοῦ
Ἀκροκορίνθου.

Εἰς τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης ταύτης ἐσχηματί-
ζοντο βαθμηδὸν τὰ ὑπὸ τὰς ὕψεις ἡμῶν πετρώδη
στρώματα ἐξ ὧν ἀποτελεῖται σήμερον ὁ Κορινθια-

κὸς Ἴσθμός· τοῦτο μαρτυροῦσι τὰ ἀναρίθμητα λεί-
ψανα, ἅπαντα θαλασσίας προελεύσεως, ἅτινα καθ'
ἐκάστην ἐκθάπτομεν ἐκ τῆς προκατακλυσμαίας αὐ-
τῶν κατοικίας, καὶ τὰ ὁποῖα ὁμοιάζουσι καθ' ὅλα
πρὸς τὰ πλείστα τῶν ἐν ταῖς ἡμετέραις θαλάσσαις
διατιωμένων καὶ νῦν ἐπὶ ἐνοργάνων ὄντων. Τὰ πε-
τρώδη ταῦτα στρώματα ἀπεδύθησαν τὸν περιβάλλ-
οντα ὑγρὸν χιτῶνα καὶ ἀνεφάνησαν βαθμηδὸν
ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τῶν ὑδάτων, διαμελίσαντα
τὴν γεννήσασαν μητέρα διὰ τοῦ φραγμοῦ, ὅστις ἐχώ-
ρισεν ἔκτοτε τὰ ὕδατα τοῦ Κορινθιακοῦ ἀπὸ τῶν
τοῦ Σαρωνικοῦ Κόλπου.

Εἶπον· ἀνεφάνησαν ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τῶν
ὑδάτων, καὶ οὐχὶ ἀνέδυσαν, διότι πράγματι δὲν
γνωρίζομεν, ἂν αὐτὰ τὰ στρώματα, ἐνεκεν ἀμέσου
καὶ ἐπιτοπίου αἰτίας, ἀνυψώθησαν ἐγκαταλείψαντα
τὰ ὕδατα κάτωθεν αὐτῶν, ἢ ἂν τὰ τελευταῖα ταῦτα
ἀπεσύρθησαν ἕνεκα γεωλογικῶν φαινομένων μείζονος
σπουδαιότητος, ἅτινα, λαβόντα χώραν ἀλλαχοῦ
εἰς ἀπομεμακρυσμένους τόπους, ἐπέξεσθήσαν μέ-
χρις ἡμῶν καὶ ἐτροποποίησαν ριζηδὸν τὴν μορφήν
τῶν θαλασσῶν. Τὴν τελευταίαν ταύτην ὑπόθεσιν
καθιστᾷ μᾶλλον πιθανήν ἡ σχετικὴ ὀριζόντιος θέσις
τὴν ὁποίαν διετήρησαν τὰ στρώματα ταῦτα.

Αἱ τοιαῦται ἀναδύσεις τοῦ πυθμένος τῆς θαλάσ-
σης, ἢ καὶ καταδύσεις τῶν ὑφισταμένων ἤδη στε-
ρεῶν, δὲν εἶναι ἀσυνήθεις ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς γῆς,
καὶ τὸ βιβλίον, ἐν ᾧ εὐρίσκομεν γεγραμμένην ταύ-
την, μᾶς δεικνύει πολλάκις χέρσους κατακλυσθεί-
σας ἐπανειλημμένως ὑπὸ τῶν θαλασσίων ὑδάτων,
ἐνῶ ἐν ταῖς ὑψηλοτέραις κορυφαῖς τῶν ὄρεων εὐρί-
σκομεν λείψανα ἐνοργάνων ὄντων, μαρτυροῦντα,
ὅτι ἀπετέλουν αὐταὶ ποτὲ πυθμένας προγενεστέρων
θαλασσῶν.

Ἀλλὰ δὲν εἶχεν ἀκόμη τότε τὴν μορφήν, τὴν
ὁποίαν παρουσιάζει σήμερον ὁ Ἴσθμός, διότι ἐξετά-
ζοντες τὴν γεωλογικὴν ταύτην τομὴν ἀναγνωρίζο-
μεν εὐκόλως ὅτι σημεῖα εὐρισκόμενα νῦν εἰς ὕψος
20 καὶ 30 μ. ἄνωθεν τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης
ἀπετέλουν ποτὲ θαλασσίας ὄχθας τὰς ὁποίας κατε-
βρόχθιζον τὰ κύματα καὶ οἱ πρὸς τὴν θάλασσαν ρέ-
οντες ποταμοί, καὶ ἐσχηματίζοντο νέα στρώματα
ἅτινα ἐπικαθύνται τῶν προηγούμενων.

Ἄπαντα τὰ στρώματα ταῦτα ἐξεληθόντα τῶν θα-
λασσίων ὑδάτων δὲν ἔμειναν ἀνέπαφα καὶ παρθένα
ὅπως ἐσχηματίσθησαν ἀρχικῶς.

Σειρὰν γεωλογικῶν ἀνατροπῶν ὑπέστησαν καὶ
διεμελίσθησαν κατὰ τρόπον ἀληθῶς παράδοξον,
κατὰ τρόπον ὃν σπανίως ἀπαντᾷ τις εἰς τὰ χρονικά
τῆς γεωλογίας· ἐπὶ τῆς μικρᾶς ταύτης λωρίδος τῆς
γῆς ἐχόρευσεν ἡ φύσις σατανικὸν χορὸν (διὰ τὴν με-
ταχειρισθῶ τὴν φράσιν ξένου ἐπισκέπτου τοῦ Ἴσθμοῦ)
τὰ ἔχνη δὲ τούτου φαίνονται καθ' ὅλον τὸ μῆκος
τοῦ Ἴσθμοῦ καὶ πρὸ πάντων εἰς τὰ μέρη τὰ πρὸς
τὴν θάλασσαν γειτνιάζοντα.

Ἐν τῇ καταστάσει περιῖπου ταύτῃ εὗρεν ὁ ἄν-
θρωπος τὸν Ἴσθμὸν ἀποτελοῦντα φραγμὸν ἀνυπέρ-
βλητον διὰ τοὺς θαλασσοποροῦντας ἐκ τῆς δυτικῆς
Εὐρώπης πρὸς τὴν Ἀσίαν καὶ τὸν Ἑλλάσποντον
καὶ τὴν Ἀπάλιν.